

לפרשת וירא
הראוי להיות אבי האומה
הרב איתי טוכפלד

עשרים דורות עברו מאדם הראשון עד אברהם, ומכולם לא נמצא אפילו אחד הראוי להיות אבי האומה מלבד אברהם אבינו. היו כמה וכמה צדיקים הפרוסים לאורכן של פרשיות בראשית – נח, ומשום מה אף אחד מהם לא נחשב כמתחיל האומה. גם נוח, שלמעשה אנו אכן בניו, כמו כל האנושות כולה, לא נחשב אביו של העם היהודי.

במה מתבטא ההבדל בין צדיקותו של אברהם לצדיקותם של האחרים?

החת"ם סופר (בהקדמתו לשו"ת יו"ד) עונה על כך בתשובה מאוד מעניינת. על חנוך נאמר "ויתהלך חנוך את האלוקים ואינו כי לקח אותו אלוקים". אמנם רש"י במקום דורשו לגנאי ומסביר שחנוך היה צדיק שהתכוון להרשיע, וכדי להצילו טרם החטא לקח אותו אלוקים בטרם עת ("רק" בגיל 365). אך החת"ם סופר מסביר באופן אחר. חנוך היה אדם צדיק וגדול בקדושתו. הוא הגיע למדרגה כ"כ גבוהה עד שגופו הגשמי לא יכול היה לשאת את נשמתו הגדולה. על כן לקח אותו אלוקים ועלה בסערה השמימה, להיות כאחד המלאכים המשמשים במרום.

גם אברהם, מוסיף החת"ם סופר, יכול היה להתעלות למדרגה עליונה זו. אך הוא הבין שמלאכים, לא חסרים בשמים. מה שחסר זה בני אדם בארץ. אברהם מסר את הנפש, כפשוטו. לא מסירות גוף, אלא מסירות מעלתו הרוחנית. הוא העדיף להיות בעל מדרגה נמוכה יותר, על מנת שיוכל להתקרב לאנשי דורו ולשכנעם באמונתו (כדברי הרמב"ם בהלכות ע"ז פרק א). הכנסת האורחים, הקשר ללוט, גיור בני דורו, כל אלו מן הסתם באו על חשבון צדיקותו. ההתערבות עם סגנונות של אנשים השונים ממנו כל כך, ודאי פגעו באיזה שהוא אופן באברהם. אעפ"כ, לא נמנע מלעשות כן. האמת שלו היתה ברורה, והוא לא פחד ללכת עם האמת הזו עד הסוף.

איש כזה ודאי ראוי להיות אבי האומה. אומה שתפקידה לא להיות מסוגרת ונבדלת אלא לתקן עולם במלכות שדי. רק אישיות כזו יכולה להבחר ע"י הקב"ה כמתחיל האומה הישראלית.

אחד ממשיכי דרכו של אברהם, אישיות מיוחדת במינה שלא בכדי זכתה לכבוד עצום בדרכו האחרונה, הינו הרב עובדיה יוסף זצ"ל. הרב לא דרך במקום ולו לרגע. הוא לא ציפה שאנשים יבואו אליו וינקו ממנו את תורתו, אלא הלך וכיתת רגליו ממקום למקום ללמד ילדים ומבוגרים, נשים וגברים, דתיים וחילוניים. הרב הפיץ את תורתו המופלאה בספריו הרבים, התאמץ ללא הרף להקים עוד תלמוד תורה ועוד ישיבה, והכל לשם שמים.

שנזכה בע"ה להדבק בדרכיהם הגדולות של אותם ענקי עולם.